

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

02 грудня 2020 р.

Київ

№ 3-рк/тк

Суб'єкти господарювання
(відповідно до переліку, що додається)

Про припинення дій, які містять
ознаки порушень законодавства про
захист від недобросовісної конкуренції, та
усунення наслідків цих порушень

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України, створена відповідно до наказу Голови Антимонопольного комітету України від 02.12.2020 № 148-ОД, розглянувши подання Третього відділу досліджень і розслідувань Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.11.2020 № 60-03/235п щодо наявності в діях товариства з обмеженою відповідальністю «Пегас Туристик» (далі – ТОВ «Пегас Туристик»), товариства з обмеженою відповідальністю «Тез Тур» (далі – ТОВ «Тез Тур»), товариства з обмеженою відповідальністю «Джоін Ап!» (далі – ТОВ «Джоін Ап!»), товариства з обмеженою відповідальністю «Тревел Профешнл Груп» (далі – ТОВ «Тревел Профешнл Груп»), товариства з обмеженою відповідальністю «Туристична компанія «Анекс Тур» (далі – ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур»), товариства з обмеженою відповідальністю «ТТВК» (далі – ТОВ «ТТВК»), товариства з обмеженою відповідальністю «Компас Україна» (далі – ТОВ «Компас Україна») і товариства з обмеженою відповідальністю «Альф туристичний оператор» (далі – ТОВ «Альф туристичний оператор») ознак порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, а також дій товариства з обмеженою відповідальністю «Корал Тревел» (далі – ТОВ «Корал Тревел») і товариства з обмеженою відповідальністю «Музенідіс тревел Україна» (далі – ТОВ «Музенідіс тревел Україна»), які є порушеннями законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, у вигляді повідомлення невизначеному колу осіб неточних відомостей про вартість надання туристичного продукту,

ВСТАНОВИЛА:

- (1) З метою виконання завдань, покладених на Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (попередня назва – Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України) (далі – Відділення) Законом України «Про Антимонопольний комітет України», Відділення за власною ініціативою проводило дослідження щодо дотримання туристичними операторами законодавства про захист економічної

конкуренції та/або законодавства про захист від недобросовісної конкуренції під час розміщення на власних вебсайтах інформації про вартість надання туристичного продукту, зокрема з використанням власного валютного курсу туроператора.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 28.01.2020 № 60/4-рп/к розпочато розгляд справи № 4/60/4-рп/к.20 за ознаками вчинення ТОВ «Пегас Туристик», ТОВ «Тез Тур», ТОВ «Джоін Ап!», ТОВ «Корал Тревел», ТОВ «Тревел Профешнл Груп», ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур», ТОВ «ТТВК», ТОВ «Музенідіс тревел Україна», ТОВ «Компас Україна» і ТОВ «Альф туристичний оператор» (далі разом – Туроператори) порушень, передбачених статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, а саме: повідомлення Туроператорами невизначеному колу осіб неточних відомостей про вартість надання туристичного продукту, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, що може вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) послуг цих суб'єктів господарювання.
- (3) Як вбачається з відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності:
- ТОВ «Пегас Туристик» (04071, м. Київ, вул. Волоська, буд. 55/57; ідентифікаційний код юридичної особи 33104339; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АЕ № 185517, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 11.10.2012 № 114) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Тез Тур» (03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 63, оф. 2; ідентифікаційний код юридичної особи 32348756; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АВ № 566448, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 04.02.2011 № 4-ліц) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Джоін Ап!» (02121, м. Київ, вул. Харківське шосе, буд. 201-203, літера 2А; ідентифікаційний код юридичної особи 38729427; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності, видана на підставі наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 28.10.2019 № 274) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Корал Тревел» (01054, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, буд. 24; ідентифікаційний код юридичної особи 35649894; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АЕ № 272768, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 14.05.2014 № 58) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Тревел Профешнл Груп» (01024, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 9/2, оф. 67; ідентифікаційний код юридичної особи 36387500; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АЕ № 272713, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 12.03.2014 № 31) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур» (02121, м. Київ, вул. Харківське шосе, буд. 201-203, літера 2А, група нежил. прим. № 53, оф. 1; ідентифікаційний код юридичної особи 34191244; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АГ 581096, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 10.05.2012 № 53) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);

- ТОВ «ТТБК» (03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 72, оф. 128; ідентифікаційний код юридичної особи 36285831; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АЕ № 272718, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 12.03.2014 № 31) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Музенідіс тревел Україна» (01004, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 9/2; ідентифікаційний код юридичної особи 39173811; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АЕ № 272763, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 30.04.2014 № 55) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Компас Україна» (04210, м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, буд. 26А; ідентифікаційний код юридичної особи 42963918; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності, видана на підставі наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 27.05.2019 № 900) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12);
 - ТОВ «Альф туристичний оператор» (01001, м. Київ, пров. Михайлівський, буд. 12/1; ідентифікаційний код юридичної особи 35254273; ліцензія на право провадження туроператорської діяльності серія АГ № 581276, видана на підставі наказу Державного агентства України з питань туризму та курортів від 16.08.2012 № 88) є діяльність туристичних операторів (код за КВЕД 79.12).
- (4) Тобто, Туроператори є суб'єктами господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (5) Під час розгляду вказаної справи Відділенням встановлено таке.
- (6) Закон України «Про туризм» визначає загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики України в галузі туризму та спрямований на забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, охорону здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав при здійсненні туристичних подорожей. Цей Закон встановлює засади раціонального використання туристичних ресурсів та регулює відносини, пов'язані з організацією і здійсненням туризму на території України.
- (7) Статтею 1 Закону України «Про туризм» визначено, що *туристичний продукт* – це попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, послуги розміщення та інші туристичні послуги, не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо).
- (8) Відповідно до статті 5 Закону України «Про туризм» суб'єктами, що здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність, є:
туристичні оператори (далі – туроператори) – юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність;
туристичні агенти (далі – турагенти) – юридичні особи, створені згідно із законодавством України, а також фізичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту

туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності, а також посередницьку діяльність щодо реалізації характерних та супутніх послуг; інші суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування, екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг.

- (9) Згідно зі статтею 17 Закону України «Про туризм» з метою створення рівних можливостей суб'єктам туристичної діяльності на ринку туристичних послуг та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, захисту навколишнього природного середовища, підвищення рівня туристичного обслуговування здійснюється ліцензування туроператорської діяльності.
- (10) Суб'єкт підприємницької діяльності, який отримав ліцензію на туроператорську діяльність, має виключне право на надання послуг з оформлення документів для виїзду за межі України. Туроператор може здійснювати також і турагентську діяльність.
- (11) Вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання ліцензіатами, які провадять туроператорську діяльність, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, визначені ліцензійними умовами провадження туроператорської діяльності, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 991 (далі – Ліцензійні умови).
- (12) Дія цих ліцензійних умов поширюється на юридичних осіб незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які провадять та які мають намір провадити туроператорську діяльність.
- (13) Пунктом 3 Ліцензійних умов передбачено, що *туроператорська діяльність* - діяльність туристичних операторів з організації та забезпечення створення туристичного продукту, реалізації та надання туристичних послуг щодо виїзного, в'їзного та внутрішнього туризму.
- (14) Відповідно до статті 19¹ Закону України «Про туризм» будь-яка інформація, надана туроператором (турагентом), повинна містити достовірні відомості про умови договору на туристичне обслуговування.
- (15) Інформація про умови надання туристичних послуг, яку туроператор (турагент) поширює до укладення договору на туристичне обслуговування, має доводитися у доступній, наочній формі, бути розбірливою, зрозумілою та містити відомості про:
 - 1) місце надання туристичних послуг, програму туристичного обслуговування;
 - 2) характеристику транспортних засобів, що здійснюють перевезення, зокрема їх вид і категорію;
 - 3) характеристику готелів та інших об'єктів, призначених для надання послуг з тимчасового розміщення, у тому числі місце їх розташування, категорію, строки і порядок оплати готельного обслуговування;
 - 4) види і способи забезпечення харчування під час туристичної подорожі;
 - 5) мінімальну кількість туристів у групі;
 - 6) **ціну туристичних послуг.**
- (16) Туроператор (турагент) зобов'язаний дотримуватися умов надання комплексу туристичних послуг, про які був поінформований споживач до укладення договору на туристичне обслуговування, крім випадків, коли про зміну таких умов повідомлено

споживача до укладення договору або якщо зміни внесено на підставі угоди, укладеної між сторонами договору.

- (17) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про туризм» порушенням законодавства в галузі туризму є, зокрема: ненадання, несвоєчасне надання або надання туристові інформації, що не відповідає дійсності; порушення умов договору між туристом і суб'єктом туристичної діяльності з надання туристичних послуг. Законами може передбачатися відповідальність і за інші порушення у сфері туристичної діяльності.
- (18) На **24.01.2020** спеціалістами Відділення було встановлено, що на вебсайтах, які Туроператори використовують для здійснення власної господарської діяльності, а саме:
- ТОВ «Пегас Туристик» - <https://pegast.com.ua/>;
 ТОВ «Тез Тур» - <https://teztour.ua/>;
 ТОВ «Джоін Ап!» - <https://joinup.ua/>;
 ТОВ «Корал Тревел» - <https://www.coraltravel.ua/>;
 ТОВ «Тревел Профешнл Груп» - <https://www.tpg.ua/>;
 ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур» - <http://anextour.com.ua/>;
 ТОВ «ТТВК» - <https://www.tui.ua/>;
 ТОВ «Музенідіс тревел Україна» - <https://www.mouzenidis.com/uk-ua/>;
 ТОВ «Компас Україна» - <https://kompastour.com.ua/>;
 ТОВ «Альф туристичний оператор» - <https://alf.ua/>;
- розміщувалась інформація про щоденний власний курс валют туроператора (далі – ВКВТО), за яким здійснюється реалізація їх туристичного продукту, що підтверджується актом про встановлення факту розміщення інформації від 24.01.2020 з додатками (скриншоти вебсайтів) на 23 аркушах. При цьому вказані курси валют є завищеними порівняно з курсом Національного банку України (далі – НБУ) та курсом міжбанку. Крім того, в окремих випадках вартість надання туристичного продукту зазначається в іноземній валюті.
- (19) З метою всебічного та об'єктивного дослідження порушеного питання, Відділенням було направлено вимоги про надання інформації:
- до ТОВ «Пегас Туристик», ТОВ «Тез Тур», ТОВ «Джоін Ап!», ТОВ «Корал Тревел», ТОВ «Тревел Профешнл Груп», ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур» і ТОВ «ТТВК» від 16.08.2019 № 60-02/4764;
 - до ТОВ «Пегас Туристик» від 12.02.2020 № 60-02/822;
 - до ТОВ «Тез Тур» від 12.02.2020 № 60-02/823;
 - до ТОВ «Джоін Ап!» від 12.02.2020 № 60-02/824;
 - до ТОВ «ТТВК» від 12.02.2020 № 60-02/825;
 - до ТОВ «Корал Тревел» від 12.02.2020 № 60-02/826;
 - до ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур» від 12.02.2020 № 60-02/827;
 - до ТОВ «Тревел Профешнл Груп» від 12.02.2020 № 60-02/828;
 - до ТОВ «Альф туристичний оператор» від 12.02.2020 № 60-02/829;
 - до ТОВ «Компас Україна» від 12.02.2020 № 60-02/830;
 - до ТОВ «Музенідіс тревел Україна» від 12.02.2020 № 60-02/831,
- а також з метою отримання інформації від Національного банку України – лист від 27.02.2020 № 60-02/1192 до Антимонопольного комітету України про надання методичної допомоги.
- (20) За інформацією, наданою Туроператорами, щоденний ВКВТО встановлюється з метою зменшення фінансових ризиків туроператорів, які виникають внаслідок щоденного коливання валютного курсу НБУ та курсу міжбанку, розриву в часі між

оплатою туристом вартості туристичного продукту (отриманням туроператором коштів від турагентів) та датою придбання туроператором валюти для розрахунків з іноземними контрагентами, наявності комісій обслуговуючих банків та інших витрат, пов'язаних із проведенням фінансових операцій.

- (21) Щодо чинників та обставин, які впливають на формування щоденного ВКВТО, Туроператори зазначили такі:
- коливання валютного курсу НБУ та курсу міжбанку;
 - комісія та умови придбання валюти в обслуговуючих банках;
 - умови та строки оплати послуг туристами або турагентами;
 - динаміка попиту та пропозиції на туристичний продукт;
 - можлива зміна вартості однієї чи декількох складових туристичного продукту;
 - рівень інфляції за попередні роки та інше.
- (22) При цьому підсумкова вартість надання туристичного продукту споживачам визначається:
- а) за датою оформлення заявки на бронювання;
 - б) за датою підтвердження бронювання;
 - в) за датою виставлення рахунку на оплату;
 - г) за датою фактичного зарахування грошей на рахунок оператора.
- (23) Отже, розміщена на вебсайтах Туроператорів вартість надання туристичного продукту не є остаточною та може змінюватись, зокрема, у випадку зміни щоденного ВКВТО. При цьому такий валютний курс встановлюється виключно на власний розсуд туроператора (або його комітента) та не є валютним курсом банку, який обслуговує цього туроператора.
- (24) Разом із тим частиною першою статті 192 Цивільного кодексу України визначено, що законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є **грошова одиниця України - гривня**.
- (25) Відповідно до частини першої статті 524 Цивільного кодексу України зобов'язання має бути виражене у грошовій одиниці України - гривні.
- (26) Згідно зі статтею 533 Цивільного кодексу України **грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях**. Якщо у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається **за офіційним курсом відповідної валюти на день платежу**, якщо інший порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом. Використання іноземної валюти, а також платіжних документів в іноземній валюті при здійсненні розрахунків на території України за зобов'язаннями допускається у випадках, порядку та на умовах, встановлених законом.
- (27) При цьому статтею 1 Закону України «Про Національний банк України» передбачено, що *офіційний валютний курс* - курс валюти, офіційно встановлений **Національним банком України**, як уповноваженим органом держави.
- (28) Відповідно до частини другої статті 189 Господарського кодексу України ціна є істотною умовою господарського договору. **Ціна зазначається в договорі у гривнях**. Ціни у зовнішньоекономічних договорах (контрактах) можуть визначатися в іноземній валюті за згодою сторін.

- (29) Згідно із частиною другою статті 198 Господарського кодексу України **грошові зобов'язання учасників господарських відносин повинні бути виражені і підлягають оплаті у гривнях**. Грошові зобов'язання можуть бути виражені в іноземній валюті лише у випадках, якщо суб'єкти господарювання мають право проводити розрахунки між собою в іноземній валюті відповідно до законодавства. Виконання зобов'язань, виражених в іноземній валюті, здійснюється відповідно до закону.
- (30) Частиною другою статті 10 Закону України «Про ціни та ціноутворення» передбачено, що **ціни на товари, які призначені для реалізації на внутрішньому ринку України, встановлюються виключно у валюті України**, якщо інше не передбачено міжнародними угодами, ратифікованими Україною, та постановами Кабінету Міністрів України.
- (31) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про валюту і валютні операції» **гривня є єдиним законним платіжним засобом в Україні з урахуванням особливостей, встановлених частиною другою цієї статті, і приймається без обмежень на всій території України для проведення розрахунків**.
- (32) Частиною другою статті 5 Закону України «Про валюту і валютні операції» передбачено, що усі розрахунки на території України проводяться **виключно у гривні**, крім розрахунків за:
- 1) операціями зі здійснення іноземних інвестицій та повернення іноземному інвестору прибутків, доходів (у тому числі дивідендів) та інших коштів, одержаних на законних підставах у результаті здійснення іноземних інвестицій;
 - 2) операціями банків з надання банківських та інших фінансових послуг на підставі банківської ліцензії;
 - 3) операціями з надання фінансових послуг, визначених пунктами 1-5 частини другої та частиною третьою статті 9 цього Закону, що надаються небанківськими фінансовими установами та операторами поштового зв'язку, які мають ліцензію Національного банку України на здійснення валютних операцій;
 - 4) операціями з розміщення, виплати грошового доходу та погашення облігацій, казначейських зобов'язань України, номінованих в іноземній валюті, якщо це передбачено проспектом цінних паперів (умовами їх розміщення);
 - 5) операціями з купівлі-продажу державних цінних паперів, номінованих в іноземній валюті, якщо ініціатором або отримувачем за такою валютною операцією є банк;
 - 6) іншими операціями, визначеними Митним кодексом України та (або) нормативно-правовими актами Національного банку України.
- (33) Згідно з пунктом 27 розділу IV Положення про здійснення операцій із валютними цінностями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 2, усі розрахунки на території України проводяться **виключно у гривнях**, крім розрахунків за:
- 1) операціями, зазначеними в частині другій статті 5 Закону України «Про валюту і валютні операції»;
 - 2) операціями, які здійснюються міжнародними фінансовими організаціями або на їх користь, якщо Україна є членом такої міжнародної фінансової організації;
 - 2-1) операціями з розміщення, виплати грошового доходу та погашення облігацій, казначейських зобов'язань України, номінованих в іноземній валюті, якщо це передбачено проспектом цінних паперів або рішенням про емісію цінних паперів (для державних цінних паперів - умовами їх розміщення);
 - 3) операціями у випадках, передбачених міжнародним договором України;

4) операціями, які здійснюються між фінансовою установою та Кабінетом Міністрів України в межах реалізації міжнародного договору України щодо кредитів/грантів/позик.

- (34) Отже, з наведеного можна зробити висновок про те, що розрахунки між туроператорами та споживачами туристичних послуг на території України відповідно до вимог законодавства України мають здійснюватись **виключно у гривнях**, що також підтверджується інформацією, повідомленою Національним банком України (лист від 06.04.2020 № 40-0006/17447, вх. Відділення № 60-01/3337 від 10.09.2020) та Туроператорами.
- (35) Також, відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про валюту і валютні операції» *валютні цінності* - національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали.
- (36) Згідно з частинами першою та третьою статті 6 Закону України «Про валюту і валютні операції» торгівля валютними цінностями здійснюється на валютному ринку України та на міжнародних валютних ринках. Торгівля валютними цінностями здійснюється виключно через уповноважені установи, які отримали ліцензію на таку діяльність відповідно до статті 9 цього закону.
- (37) Пунктами 5 та 6 Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 1, передбачено, що торгівлю іноземною валютою та/або банківськими металами на валютному ринку України дозволяється здійснювати **виключно Національному банку та суб'єктам ринку або через таких суб'єктів.**
- (38) Суб'єктами валютного ринку України є:
 1) банки, що отримали банківську ліцензію;
 2) небанківські фінансові установи, що отримали ліцензію;
 3) оператори поштового зв'язку, що отримали ліцензію.
- (39) Тобто, чинним законодавством України передбачено **виключне право банків, небанківських фінансових установ та операторів поштового зв'язку** на здійснення торгівлі валютними цінностями.
- (40) При цьому, за наявною у Відділення інформацією, Туроператори не здійснюють торгівлю валютними цінностями, з огляду на відсутність у них відповідних ліцензій на здійснення такого виду господарської діяльності. Придбання валюти (долар США, євро тощо) для розрахунків з іноземними контрагентами здійснюється Туроператорами у банків України.
- (41) Крім того, необхідно зазначити, що зміна економічної ситуації та коливання курсу іноземної валюти стосовно національної валюти України є комерційним ризиком сторін будь-якого договору.
- (42) Отже, в момент укладення договору його сторони можуть встановити остаточну вартість товарів (робіт, послуг) із урахуванням можливих коливань курсу гривні до іноземних валют, виходячи з динаміки зміни курсів валют з моменту введення в обіг національної валюти України (гривні), її девальвації та/або інших показників.

- (43) З метою аналізу сприйняття потенційними споживачами туристичних послуг інформації про вартість надання туристичного продукту (туру/турпакета), яка розміщується на вебсайтах вищевказаних туроператорів, за умови використання власного валютного курсу туроператора та/або відсутності зазначення вартості надання таких послуг у гривнях, спеціалістами Відділення було проведено опитування різних за віком респондентів.
- (44) Також, з огляду на соціальну значущість, з метою проведення всебічного й об'єктивного дослідження порушеного питання листом від 13.02.2020 № 60-02/837 Відділення звернулось до Одеського, Львівського, Харківського та Дніпропетровського територіальних відділень Антимонопольного комітету України з проханням провести аналогічне опитування в межах м. Одеса, м. Львів, м. Харків та м. Дніпро.
- (45) За результатами опитування встановлено, що на наміри 94,2 % респондентів щодо вибору туроператора може вплинути інформація про вартість туру/турпакета.
- (46) На думку 82,7 % опитаних, розміщення туроператором на власному вебсайті інформації про вартість туру/турпакета, вказану в іноземній валюті, є свідченням того, що споживач може здійснити розрахунок за такі послуги у відповідній іноземній валюті (долар США, євро тощо).
- (47) 86,2 % респондентів вважають, що поширювана туроператорами на власних вебсайтах інформація про вартість туру/турпакета, за умови використання туроператором власного валютного курсу, відмінного від курсу НБУ та міжбанку, та/або відсутності зазначення вартості надання таких послуг у гривнях, є неточною та такою, що може ввести їх в оману.
- (48) На думку 85 % опитаних, туроператор, який поширює на власному вебсайті інформацію про вартість туру/турпакета, повинен вказувати таку інформацію у гривнях.
- (49) При цьому 87,3 % респондентів зазначили, що не обрали б туроператора, який поширює на власному вебсайті інформацію про вартість туру/турпакета, вказану в іноземній валюті, якби дізнались, що остаточна вартість таких послуг буде перерахована за власним валютним курсом туроператора, який змінюється щодня та є значно вищим від курсу НБУ і міжбанку.
- (50) За результатами аналізу відповідей потенційних споживачів туристичних послуг встановлено, що розміщення туроператором на власному вебсайті інформації про вартість туру/турпакета, вказану в іноземній валюті, переважна більшість опитаних сприймають як свідчення того, що споживач може здійснити розрахунок за такі послуги у відповідній іноземній валюті (долар США, євро тощо).
- (51) Крім того, на думку більшості споживачів, туроператор, який поширює на власному вебсайті інформацію про вартість туру/турпакета, повинен вказувати таку інформацію у гривнях.
- (52) Отже, поширення туроператорами на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, інформації про вартість туру/турпакета, за умови використання туроператором власного валютного курсу, відмінного від курсу НБУ та міжбанку, та/або відсутності зазначення вартості надання таких послуг у гривнях, може вплинути на наміри потенційних споживачів

туристичних послуг щодо придбання (замовлення) туристичних послуг вказаних суб'єктів господарювання та, відповідно, надавати останнім переваги в конкуренції внаслідок поширення неправдивих відомостей та введення в оману споживачів.

- (53) Ринок надання туристичних (туроператорських) послуг в Україні, зокрема у м. Києві та Київській області, є конкурентним.
- (54) При цьому деякі суб'єкти господарювання, які здійснюють туроператорську діяльність на території України, розміщують на власних вебсайтах інформацію про вартість надання туристичного продукту виключно в національній валюті та без застосування ВКВТО. Аналогічна практика застосовується і в інших країнах світу (наприклад: Польща, Болгарія тощо).
- (55) Крім того, під час розгляду справи № 4/60/4-рп/к.20 ТОВ «Музенідіс тревел Україна» (листом від 03.07.2020 № 30, вх. Відділення № 60-01/2572 від 08.07.2020) повідомило **про припинення поширення на вебсайті** за посиланням www.mzt.ua інформації про вартість туру/турпакета, **вказану в іноземній валюті**. Відділенням встановлено, що під час переходу на вебсайт www.mzt.ua відбувається переадресація на вебсайт <https://www.mouzenidis.com/uk-ua/>. **Інформація про будь-які курси іноземних валют, у тому числі внутрішні курси туроператора, комерційні курси банків тощо, на вебсайті [https:// www.mouzenidis.com/uk-ua/](https://www.mouzenidis.com/uk-ua/) відсутня.**
- (56) Також ТОВ «Корал Тревел» (листом від 09.09.2020 № 422, вх. Відділення № 60-01/3454 від 18.09.2020) повідомило **про зміну способу викладення на своєму вебсайті** за посиланням www.coraltravel.ua інформації про вартість туру/турпакета. Наразі таку інформацію ТОВ «Корал Тревел» поширює **виключно в національній валюті** – гривнях та без використання власного курсу валют туроператора.
- (57) На **30.11.2020** спеціалістами Відділення встановлено, що ТОВ «Пегас Туристик», ТОВ «Тез Тур», ТОВ «Джоін Ап!», ТОВ «Тревел Профешнл Груп», ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур», ТОВ «ТТБК», ТОВ «Компас Україна» і ТОВ «Альф туристичний оператор» не припинили розміщувати на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, інформацію про вартість надання туру/турпакета, вказану в іноземній валюті та/або із використанням ВКВТО, що підтверджується актом про встановлення факту розміщення інформації від 30.11.2020 з додатками (скріншоти вебсайтів) на 19 аркушах.
- (58) При цьому ТОВ «ТТБК» (листом від 01.12.2020 № 2268/01, вх. Відділення № 60-01/1539 від 01.12.2020) повідомило **про вилучення з власного офіційного веб-сайту інформації про внутрішній комерційний курс валют ТОВ «ТТБК» та інформації щодо еквівалентної вартості туристичних продуктів, вказаної в іноземній валюті**. Наразі таку інформацію ТОВ «ТТБК» поширює **виключно в національній валюті** – гривнях та без використання власного курсу валют туроператора.
- (59) Однак ТОВ «Музенідіс тревел Україна», ТОВ «Корал Тревел» і ТОВ «ТТБК» не повідомили Відділенню інформацію та не надали підтвердні документи щодо вжитих ними заходів для усунення наслідків розміщення вищевказаної інформації.
- (60) Вартість надання туристичного продукту є одним з основних критеріїв для обрання споживачами туроператора.

- (61) Проте, внаслідок обраного способу викладення Туроператорами на вебсайтах інформації про вартість туристичного продукту, з огляду на використання ВКВТО та/або відсутність зазначення вартості надання таких послуг у грошовій одиниці України – гривнях, у споживачів може скластися хибне уявлення про вартість туристичного продукту (зокрема меншу), що, у свою чергу, може стати важливим стимулом для придбання туристичних послуг саме в зазначених туроператорів.
- (62) Крім того, побачивши на вебсайтах Туроператорів інформацію про вартість туру/турпакета, вказану в іноземній валюті та/або з використанням ВКВТО, пересічні споживачі можуть сприйняти таку інформацію як свідчення того, що вони можуть здійснити розрахунок за такі послуги у відповідній іноземній валюті (долар США, євро тощо), що також не відповідає дійсності.
- (63) Поширення Туроператорами на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, такої інформації може стимулювати зацікавленість споживачів до придбання послуг саме в Туроператорів та поставити їх у більш вигідне становище стосовно інших суб'єктів господарювання, які надають туристичні послуги та дотримуються вимог законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, повідомляючи інформацію про вартість своїх послуг виключно у національній валюті та без використання ВКВТО.
- (64) Отже, Туроператори можуть отримати неправомірні переваги в конкуренції, посилюючи свою конкурентну позицію не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неточної інформації про вартість надання туристичного продукту.
- (65) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист прав споживачів» споживач має право на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого і компетентного вибору. Інформація повинна бути надана споживачеві **до придбання ним товару чи замовлення роботи (послуги).**
- (66) Статтею 19 Закону України «Про захист прав споживачів» визначено, що нечесна підприємницька практика забороняється. Нечесна підприємницька практика включає:
1) вчинення дій, що кваліфікуються законодавством як прояв недобросовісної конкуренції;
2) будь-яку діяльність (дії або бездіяльність), що вводить споживача в оману або є агресивною.
- (67) Підприємницька практика вважається такою, що вводить в оману, якщо вона спонукає або може спонукати споживача дати згоду на здійснення правочину, на який в іншому випадку він не погодився б, шляхом надання йому неправдивої чи неповної інформації або ненадання інформації, зокрема, про ціну або спосіб розрахунку ціни.
- (68) Підприємницька практика є такою, що вводить в оману, якщо під час пропонування продукції споживачу не надається або надається нечітким, незрозумілим або двозначним способом інформація, необхідна для здійснення свідомого вибору.
- (69) Суб'єкти господарювання, їх працівники несуть відповідальність за нечесну підприємницьку практику згідно із законодавством.
- (70) Згідно зі статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або

невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.

- (71) Інформацією, що вводить в оману, є, зокрема, відомості про ціну та істотні умови договору, а також відомості, які приписують повноваження та права, яких не мають особи, що їх поширюють.
- (72) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.
- (73) *Отже, дії ТОВ «Пегас Туристик», ТОВ «Тез Тур», ТОВ «Джоін Ап!», ТОВ «Тревел Профешнл Груп», ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур», ТОВ «Компас Україна» і ТОВ «Альф туристичний оператор», які полягають у розміщенні на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, неточної інформації про вартість надання туристичного продукту, з огляду на використання власного валютного курсу туроператора та/або відсутність зазначення вартості надання таких послуг у грошовій одиниці України – гривнях, містять ознаки порушень, передбачених статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, а саме: повідомлення Туроператорами невизначеному колу осіб неточних відомостей про вартість надання туристичного продукту, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, що може вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) послуг цих суб'єктів господарювання.*
- (74) *Також дії ТОВ «Корал Тревел», ТОВ «Музенідіс тревел Україна» і ТОВ «ТТВК», які полягають у розміщенні на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, неточної інформації про вартість надання туристичного продукту, з огляду на використання власного валютного курсу туроператора та/або відсутність зазначення вартості надання таких послуг у грошовій одиниці України – гривнях, є порушеннями, передбаченими статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, а саме: повідомлення Туроператорами невизначеному колу осіб неточних відомостей про вартість надання туристичного продукту, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, що може вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) послуг цих суб'єктів господарювання.*
- (75) При цьому, під час розгляду справи № 4/60/4-рп/к.20 ТОВ «Музенідіс тревел Україна», ТОВ «Корал Тревел» і ТОВ «ТТВК» припинили вчинення зазначених порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, та усунення наслідків цих порушень, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та статтею 27 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», Тимчасова

адміністративна колегія Антимонопольного комітету України надає такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Товариству з обмеженою відповідальністю «Пегас Туристик» (04071, м. Київ, вул. Волоська, буд. 55/57; ідентифікаційний код юридичної особи 33104339), товариству з обмеженою відповідальністю «Тез Тур» (03150, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 63, оф. 2; ідентифікаційний код юридичної особи 32348756), товариству з обмеженою відповідальністю «Джоін Ап!» (02121, м. Київ, вул. Харківське шосе, буд. 201-203, літера 2А; ідентифікаційний код юридичної особи 38729427), товариству з обмеженою відповідальністю «Тревел Профешнл Груп» (01024, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 9/2, оф. 67; ідентифікаційний код юридичної особи 36387500), товариству з обмеженою відповідальністю «Туристична компанія «Анекс Тур» (02121, м. Київ, вул. Харківське шосе, буд. 201-203, літера 2А, група нежил. прим. № 53, оф. 1; ідентифікаційний код юридичної особи 34191244), товариству з обмеженою відповідальністю «Компас Україна» (04210, м. Київ, просп. Героїв Сталінграда, буд. 26А; ідентифікаційний код юридичної особи 42963918) і товариству з обмеженою відповідальністю «Альф туристичний оператор» (01001, м. Київ, пров. Михайлівський, буд. 12/1; ідентифікаційний код юридичної особи 35254273) припинити розміщення на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, неточної інформації про вартість надання туристичного продукту, за умови використання власного валютного курсу туроператора та/або відсутності зазначення вартості надання таких послуг у грошовій одиниці України – гривнях. Інформування споживачів здійснювати способом, що не вводитиме в оману.

2. Товариству з обмеженою відповідальністю «Корал Тревел» (01054, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, буд. 24; ідентифікаційний код юридичної особи 35649894), товариству з обмеженою відповідальністю «Музенідіс тревел Україна» (01004, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 9/2; ідентифікаційний код юридичної особи 39173811) і товариству з обмеженою відповідальністю «ТТБК» (03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, буд. 72, оф. 128; ідентифікаційний код юридичної особи 36285831) вжити заходів щодо усунення наслідків порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції шляхом забезпечення потенційних споживачів повною, точною та достовірною інформацією про вартість надання туристичного продукту виключно в національній валюті України. Інформування споживачів здійснювати способом, що не вводитиме в оману.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України **протягом 10 календарних днів** з дня їх отримання, з наданням підтвердних документів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Звертаємо увагу на те, що згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Додаток
до рекомендацій
Тимчасової адміністративної колегії
Антимонопольного комітету України
від 02.12.2020 № 3-рк/тк

Перелік суб'єктів господарювання

№ п/п	Назва підприємства	Адреса
1	ТОВ «Пегас Туристик»	вул. Волоська, буд. 55/57, м. Київ, 04071
2	ТОВ «Тез Тур»	вул. Велика Васильківська, буд. 63, оф. 2, м. Київ, 03150
3	ТОВ «Джоін Ап!»	вул. Харківське шосе, буд. 201-203, літера 2А, м. Київ, 02121
4	ТОВ «Тревел Профешнл Груп»	вул. Велика Васильківська, буд. 9/2, оф. 67, м. Київ, 01024
5	ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур»	вул. Харківське шосе, буд. 201-203, літера 2А, група нежил. прим. № 53, оф. 1, м. Київ, 02121
6	ТОВ «ТТБК»	вул. Велика Васильківська, буд. 72, оф. 128, м. Київ, 03680
7	ТОВ «Компас Україна»	просп. Героїв Сталінграда, буд. 26А, м. Київ, 04210
8	ТОВ «Альф туристичний оператор»	пров. Михайлівський, буд. 12/1, м. Київ, 01001
9	ТОВ «Корал Тревел»	вул. Бульварно-Кудрявська, буд. 24, м. Київ, 01054
10	ТОВ «Музенідіс тревел Україна»	вул. Велика Васильківська, буд. 9/2, м. Київ, 01004